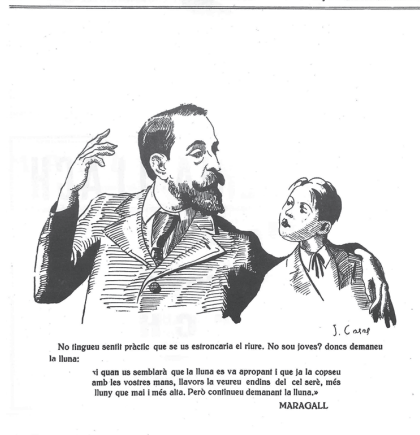

Director Artístic: SALVADOR PERARNAU
REVISTA MENSUAL D'ART I LITERATURA Any 1. — Olot 1 de Setembre 1927

L'encàrrec d'un pròleg a una obra pòstuma del poeta surienc Salvador Perarnau i Canal (1895-1971), *Ora-cions sagnants*, m'ha obligat a repassar i a analitzar la publicació mensual olotina *La Lluna d'Olot: revista mensual d'art i literatura*, de la qual van publicar-se cinc exemplars, del setembre de 1927 al gener de 1928. Resulta que Perarnau n'era el director artístic; per poder-lo situar dins el panorama literari català, l'havia de consultar per força.

Ara sé que Perarnau pertany a la plèiade dels "postnoucentistes", que Josep M. Castellet definia com un grup heterogeni d'escriptors, nascuts centralment en l'última dècada del segle XIX, amb un *terminus ad quem* que pot arribar fins a 1905 (data del naixement de Lluís Montanyà o Joan Llacuna), que arriba a tenir pes a partir del segon lustre dels anys 20 i la seva hegemonia durant l'època republicana (1931-36). El crític hi destriava tres grups superposats, hereus del noucentisme i, en certa manera, oposats a ell de diverses maneres. En primer lloc, el grup que Joan Fuster denominava "neonoucentista", amb poetes de la categoria de Carles Riba, sense oblidar Ventura Gassol, Clementina Arderiu, Joaquim Folguera, Marià Manent o Tomàs Garcés, que van saber pouar, refinar i alambinar líricament el simbolisme francès, entre els quals caldria situar Perarnau o, com ja vaig dir al seu moment, el nostre Josep M. Mir Mas de Xexàs, i prescindir d'esmentar narradors, prosistes i dramaturgs; en segon lloc, un grup més realista i popular, que, a la petja d'Agustí Cal-

vet ("Gaziel"), representen Josep M. de Sagarra i Josep Pla (el qual qualificava de "frigoritzat" l'estil noucentista); finalment, en tercer lloc, l'estol d'avantguardistes.

L'interès de *La Lluna d'Olot* és que serveix a Perarnau i als seus amics de laboratori literari per assumir la petjada dels moviments literaris d'inicis de segle –modernisme i noucentisme– fins a superar-los i arribar a destil·lar el ric ventall líric propi de postnoucentisme, amb la cançó i l'elegia de perns. En el moment hegemònic de Perarnau –durant la República–, a més de preparar el 1932 i deixar inèdit el poemari *Ora-cions sagnants*, publica *Amb l'infinít a les mans* (1935) i excel·leix en uns llibres de poesia per a infants (i adults) com ara *Cuques de llum* (1930), que preludeja *avant la lettre* el *Bestiari* de Pere Quart i el de Josep Carner, publicats respectivament el 1937 i el 1964. Seguiran d'altres reculls dedicats a plantes hortolanes *El senyor Pèsol i altres plantes* (1937), amb dibuixos de Joan G. Junceda, o *Ales humanes* (1938), amb dibuixos d'Antoni Clavé, que no són cap obra menor i demostren un interès pioner per a les coses senzilles (Neruda no publicarà *Odas elementales* fins a 1954).

Però aquest fou el moment àlgid de la seva pràctica poètica, quan treballava a la Generalitat republicana i els compromisos que hi va prendre el van condemnar a l'exili a França (París), quan l'ensulsiada incivil. A *La Lluna d'Olot* hi podem resseguir la seva evolució. Diem d'entrada que es tracta d'una publicació molt ben dissenyada i presentada pel seu temps (temptejava fins i tot de reproduir pintures del moment), i que devia fer forrolla, perquè aviat entrà en polèmica amb d'altres publicacions olotines, com les catòliques *La Tradició Catalana* i *El Deber*, i amb alguns pròcers de la cultura com Josep M. Mir Mas de Xexàs. Al número 1, ja a la portada, ens justifica el títol de la publicació amb un dibuix que representa Maragall i un jovenet i aquesta didascàlia:

"No tingueu sentit pràctic, que se us estroncaria el riure. No sou joves? Doncs, demaneu la lluna: 'I quan us semblarà que la lluna es va apropant i que ja la copseu amb les vostres mans, llavors la veureu a dins del cel serè, més lluny que mai i més alta. Però continueu demanant la lluna'.

MARAGALL"

Som en ple modernisme tranuïtat, com ho és el seu poema 'Els somnis terranals' [sic]. (Res d'estrany: treballava des del 1923 a *L'Esquella de la Torratxa* i a *La Campana de Gràcia*, refugi de modernistes davant el noucentisme rampant). Al número 2 (1 d'octubre de 1927) hi tenim dibuixats a la portada dels mestres de l'Escola de Belles Arts: Iu Pascual, Celestí Devessa i Martí Casadevall. El número 3 (1 de novembre de 1927) tindrà una col·laboració important. Amb una calavera a la portada –ressò de Tots Sants– Josep M. López-Picó hi publica 'Tristesa d'Orient', un poema d'absència i enyorança de l'estimat. López-Picó, amic de Josep Carner, mestre de Carles Riba, era un dels grans representants del noucentisme. Havia fundat, juntament amb d'altres, *La Revista* (1915-1936), des de la tribuna de la qual el poeta gaudia d'un predicament singular. Per a Enric Bou, aquesta publicació marcà "uns anys decisius en el capítol del renaixement català del Noucents". Ben segur que va influir Perarnau. A l'exemplar número 4 (1 de desembre de 1927), dedicat al pintor Josep Pujol, Perarnau hi publica un poema amb una estètica del tot noucentista: 'La rel'. Condensa una certa tristesa en no poder tenir cap clarícia d'on han anat a parar els fruits que les persones engendrem i nodrim. És un canvi. Se li nota també en la conferència que dona al Centre Obrer d'Olot el 10 de desembre de 1927 amb el títol "El neguit i les muntanyes" (on la natura ja no és càdica sinó el brollador de les rondalles). Es publicarà sencera en el número 5 (1 de gener de 1928), que té com a portada una reproducció del cap del nen Jesús de Mantegna. És el darrer exemplar de *La Lluna d'Olot*. Fallà la publicitat que s'hi publicava?

Perarnau ha sortit enriquit de l'experiència. El títol del seu nou poemari serà *La rel* (1929), un llibre prologat per Agustí Esclasans i amb un colofó de Josep M. López Picó. Perarnau ha assumit el noucentisme. Tard, perquè l'ideal burgès, arbitrari i civilitzador del noucentisme, des del 1923, amb la pèrdua de les institucions catalanes ja no tenia raó de ser. Però a ell li ha servit per fer el pas decisiu a la seva generació, on excel·lirà com hem dit de bon començament *La Lluna d'Olot*, laboratori literari.

LLUÍS BUSQUETS I GRABULOSA